

Prologas

*Taigi nebijokite jų. Juk nėra nieko uždengta, kas nebus atidengta, ir nieko paslėpta, kas nepasidarys žinoma.**

(Mt 10, 26)

Laiptai buvo siauri ir statūs. Apatinėje pakopoje žiojėjo gilus randas. Lyg kažkas kirvį būtų įkirtęs.

Vieną dieną didelės juodos skylės anga liko atvira. Ji visą laiką žinojo ją esant, nes jie kalbėdavo ten lipsią. Bet pati niekada jos nematė.

Iš pradžių palypėjo tik keletą pakopų, nes nebuvo turėklų, už kurių būtų galima pasilaikyti. Tačiau nespėjusi nė pagalvoti, ar išdrįs, užsilipo taip aukštai, jog galėjo pažvelgti į tamsą.

* Cituojama iš: Šventasis Raštas. Vertė A. Rubšys ir Č. Kavaliauskas. Vilnius: Lietuvos Biblijos draugija, 1999.

Kol stovėjo virš krašto iškišusi galvą, tamsa persimainė. Šnabzdėjo jai ir traukė į save.

Ji uždėjo rankas ant grindų ir kiek pasiekdama apčiuopė. Galėjo tykoti kas nors pavojinga. Kas būtent, ji nežinojo.

Pamažu tamsa pripažino jos draugystę ir leido įžiūrėti skryniais, dėžes ir dėželes, lagaminus, sulūžusias kėdes ir drobinius maišus. Surištas senų laikraščių šūsnis. Prie pat angos stovėjo pintas vežimėlis su gaubtu.

Ji žinojo, kad atsigręžusi atgal ir pažvelgusi žemyn į šviesą nebeįstengs užlipti iki viršaus. Tad įveikė paskutinius laiptelius ir netrukus basomis kojomis užčiuopė grindų lentas.

Nepajuto ledinio šalčio, kaip tikėjosi. Buvo kur kas šilčiau nei jos kambarėlyje. Tarsi medinės grindys skleistų šilumą.

Slenkant gilyn į tamsą, darėsi vis šilčiau. Oras buvo kažko pritvinkęs.

Gegnės, laikančios stogą, buvo didžiulės kaip trolio rankos. Matė jas boluojant virš galvos. Jos sudarė gilius plyšius ir kyšulius, kuriuose galėjo slypėti visa, ko nemato žmogus.

Šviesos tebuvo tiek, kiek sklido iš angos, vedančios į laiptinę. Kūnelis tapo pernelyg lengvas tokiai didelei širdžiai. Vos ji išvysdavo savo šešėlį, širdis imdavo daužytis grasindama iššokti pro gerklę.

Prie artimiausio kamino stovėjo lagaminas geležiniais apkaustais. Tai buvo pirmasis daiktas, kurį jai atidavė tamsa. Kai pravėrė dangtį, kažkas ėmė tyliai šlamenti. Tą garsą skleidė ne ji.

Iš pradžių užsimerkė ir suskaičiavo iki trijų, o atsimerkusi dar aiškiau pamatė kažin ką krutant. Tuo pat metu tarsi kas šmukstelėjo jai palei kojas. Lyg vėjas.

Širdis daužėsi norėdama iššokti lauk. Kurį laiką ji stovėjo sustingusi. Tylutėliai. Paskui kyštelėjo ranką į lagaminą ir palietė kažką šiugždantį, minkštą. Tarsi liestum šilkinį popierių, iš kurio Sara karpydavo kalėdines girliandas su angeliukais.

Po apačia galėjai užčiuopti lyg aksomą, lyg odą. Ji suėmė ir pakėlė. Tas daiktas buvo kur kas didesnis už ją. Vilko jį paskui save grindimis nedrįsdama nei pažiūrėti, nei priglauti prie savęs.

Ištiesė jį šviesos ruože nuo laiptų angos, ir jusles užliejo vasariškas aromatas. Svetimas ir kartu pažįstamas.

Pirmiausia ji pamanė, jog tai tik raudono aksomo suknelė ilgomis rankovėmis, su juoda nėrinių apykakle.

Bet staiga suknelė išsiskleidė ir atsisėdo.

Ja vilkinti moteris ilgais plaukais tiesė į ją rankas. Skimbčiojo apyrankės. Labai tyliai ir tik jai vienai. Prietemoje žvilgėjo daugiau apyrankių, nei ji įstengė suskaičiuoti.

Tada užėjo blogumas. Kojos ir rankos nutirpo, o galvą per smelkė čaižus garsas. Ji suprato, kad grius.

Po savimi neaiškiai pajuto šiurkščias grindų lentas.

Kai grįžo sąmonė, aplink viskas buvo raudona ir juoda. Iš maldžiančio skausmo suprato, kad įsikando liežuvį. Kaklas ir veidas buvo šlapi ir lipnūs.

Iš burnos tekėjo. Ji bandė nusišluostyti. Bet nekaip sekėsi. Drebdama iš šalčio dangstėsi rankomis.

Tada pajuto minkštą aksomą. Ji gulėjo skraite. Netrukus ją palietė rankos. Šiltos ir švelnios, su skambančiomis apyrankėmis.

Iš pradžių ji stipriai užsimerkė. Paskui pravėrė akis ir pažvelgė tiesiai į veidą paveiksle virš pianino. Ir suknelė ta pati. Tik tvarkinga.

Močiutė Dina laikė ją glėbyje laukdama, kol ji atsigaus.

Taigi bijoti nėra ko, pamanė ji ir vėl užsimerkė. Tada išgirdo balsą:

- Tikėjau, kad vieną dieną ateisi.
- Laukei manęs?
- Žinoma, laukiau.

– Būčiau atėjusi anksčiau, jei būčiau žinojusi, kad čia esi, – netvirtai tarė ji.

– Viena juk nebūtum įstengusi atidaryti angos.

– Šiandien ji buvo atidaryta. Ar tai tu?..

– Arba kas nors kitas.

– Kaip man atidaryti angą, kai vėl norėsiu ateiti?

– Paprašyk Benjaminą.

– O jeigu jis nenorės?

– Norės.

– Kodėl?

– Juk išvadavai mane iš lagamino.

Bergljota atbildėjo laiptais, baimingu balsu šaukdama Karną.

Ji tylutėliai gulėjo aksomo glėbyje.

Ją nunešė žemyn į kambarėlį. Pro atlapas duris girdėjo, kaip Bergljota barama už tai, kam paliko atvirą palėpės angą.

Stinė sėdėjo prie lovos ir, kaip įprasta, kalbėjo už ją „Tėve mūsų“, girdydama rasakilų nuoviru.

– Nukelkite močiutę Diną nuo palėpės, – kartojo Karna tarp gurkšnių.

Jos išgąstingai susižvelgdavo, ir neatrodė, jog ką nors supranta.

Tada ji užsispyrė ir atsisakė gerti.

– Pasigailėk, Viešpatie, ar tik vaikui nepasivaideno, – tarė Bergljota.

Tuomet Karna suprato, kad turi joms dovanoti. Kitaip jos nemoka. Prisiminė kartą Olinę sakius: „Dina turėjo daugybę gražių suknelių. Nors ir padūkusi, buvo puošėiva. Viskas tikriausiai guli palėpėje.“

– Nukelkit močiutės suknelę, – pareikalavo Karna.

Ir gavo, ko norėjo.

Ji dažnai ten lankydavosi. Ne tik vasarą, kai grindys skleisdavo šilumą. Ir ne tik lietui lyjant. Ne, eidavo ten, kai tik prireikdavo.

Ten, viršuje, tikriausiai buvo visi daiktai, kadaise priklausę žmonėms, ir drabužiai, kuriuos jie vilkėdavo.

Stinei su Oline atrodė, jog Karnai nesaugu vienai vaikščioti į tamsiąją palėpę. Ten ją galįs ištikti Dievo siųstasis nuomaris, ir ji galinti susižaloti.

Bet tėtis tvirtino, kad ji turinti išmokti iš anksto pajusti ir spėti atsigulti. Nereikia visą laiką jos ganyti.

Kai tėtis jai atidarė angą, Olinė iš virtuvės sušuko:

– Daktaras – ne tėvas, o plevėsa! Nori, kad vaikas toj tamsybėj galą gautų!

Tačiau būdama viršuje ji nebejusdavo, kad parkris. Ten būdavo tamsu ir tylu. Tik pelė sukrebždėdavo ar šiaip kas.

Tėtis jai padėjo pristumti dėžes ir lagaminus arčiau angos, kad ji galėtų geriau matyti. Lempos nedavė.

Valandų valandas ji su močiute naršydavo po senienas, kurios niekam daugiau neberūpėjo. Galvą užplūsdavo daugybė vaizdų. Lankydavo žmonės, kurių niekada anksčiau nebuvo regėjusi. Ne visi pasisakydavo kas esą. Bet niekis.

Močiutė sakė, kad jiedvi ieškančios laiko.

Kartais abi matuodavosi sukneles. Močiutė nesijuokdavo, nors Karna atrodydavo keistai. Tik padėdavo susagstyti sagas ir dirželius.

Batai buvo neįprasti. Karnai smarkiai per dideli. Kai eidavo, jie brūkšėdavo grindimis.

Kartą jos rado ilgą plunksninį šalį. Jis rangėsi prie jos tarsį žal-tys ir kvėpėjo beveik kaip tėčio daktaro lagaminėlis. Ji vis tiek apsviję jį aplink kaklą aiškiai jusdama, kad jis gyvas.

Kai ji susiruošdavo grįžti į apačią, močiutė nusivilkdavo raudonąją suknelę. Kad Karna pasiimtų žemyn vasaros aromatą. Parsinešusi suknelę į kambarėlį, ji užmesdavo ant kėdės aukšta atkalte.

Tada močiutė tarsi sėdėdavo kėdėje. Gulėdama lovoje, ji galėdavo ją pasiekti ranka.

Jūros gaudimas. Pirmiausia prisimindavo jį. Jausmas, jog išeini iš savęs. Nes jai reikėdavo. O gal norėdavo?

Dar nepakilusi iš lovos, ji nuplaukė tolyn. Vos pramerkė akis, smogė didžioji banga. Šviesa. Pakėlė ją, traukė prie savęs. Spaudė. Kad išgirstų gausmą.

Sapnui dar nenutrūkus, ji pamatė save skriejant į jūrą. Nešė vėjas tvirtomis rankomis.

Gausmas. Toli prie šcherų kaip galingas grumėjimas. Paskui arčiau – aiškiais balsais. O tolumoj pakilo naujas grėsmingas skundas. Paskui dar vienas. Ir taip toliau. Kol sugaudė didžiulis choras, kuris ir šnabždėjo, ir dainavo, ir plūdo, ir dėkojo, ir meldė.

Tikriausiai nieko nėra didingiau už jūros gausmą.

Kartais ji išgirdavo į vėliavos kalną atsimušant bangą. Jai nereikėjo jos matyti. Žinojo, kaip atrodo. Pakildavo ir apliedavo viską, kiek tik pasiekia.

Galiausiai banga iš pykčio pabalzdavo ir bandydavo lyžtelėti dangų. Bet visada nukrisdavo.

Tačiau vėliavos kalnas stovėjo. Jis turbūt amžinas. Tik stiebas kas keleri metai nulūždavo.

Kai ji nubudo savo kambarėlyje, aplink buvo pilka ir juoda. Į langą stiklą brūžinosi rožių šakelės. Nestipriai. Tik kaip nerimas galvoje.

Ji buvo išpilta prakaito, bet virpėjo iš šalčio. Negreit įstengė nuleisti kojas ant grindų.

Pilve kirbėjo šleikštulys, ir ji nebeįstengė skristi.

Takas ant grindų dryžuotas. Bet spalvos nesirodė. Tik justi, kad šaltas kaip ledas ir grublėtas. Žinojo tai dar nenuleidusi kojų. Tamsiai mėlyni dryžiai šiurkščiausi. Iš seno Hanos žieminio palto.

Ji žengė per kambarėlį, perėjo valgomąjį, kur jau užė krosnis. Įsvyrino į virtuvę. Iš pradžių šiluma apėmė kojų pirštus. Paskui visą. O toj šilumoj buvo Olinė. Visada būdavo.

Kadaise ji manė, kad Olinė ir kėdutė su ratukais neatsiejamos. Bet kartą, kai Olinė karščiuodama gulėjo lovoje, kėdutė stovėjo viena prie krosnies. Su pagalvėle mėlynais ir baltais langeliais, kurios ji iki tol nebuvo mačiusi.

Kartais pabudusi jusdavo šleikštulį burnoje, kuris jai primindavo, kad užmiegant šalia nebuvo tėčio.

Tada pakakdavo užsirangyti Olinei ant kelių ir paklausti:

– Karnos tėtis jau namie?

Kai grįždavo saulė, šviesa apsigyvendavo ir sniege. Nuo jos virpčiodavo vokai, tarsi akys būtų norėjusios pasislėpti.

Visa perniek. Iš pradžių nuverdavo nepakeliamas skausmas. Tarsi galvoje nardytų smailiagalvių kuojų tuntai.

Tačiau jai jos reikėjo. Šviesos.

Jei per ilgai išžiūrėdavo į saulės akį, ją pasigaudavo jūros gausmas. Vėliau tekdavo pakelti šleikštų pabudimą.

Paguosdavo tėčio rankos. Balsas. Delnai ant kaktos.

Blogiausia, jei pamatydavo įsmeigtas svetimas akis arba netyčia prisičiurkšdavo.

Tėtis paprastai ją prikoldavo arba nunešdavo į kambarėlį. Bet jis ne visada būdavo šalia.

Kartą, kai sniegas buvo baltutėlis ir šviežias, ji atsigulė aukštelininka tarp pavėsinės ir sodo tvoros. Net užsimerkusi žinojo, kad šilta šviesa ir šaltas sniegas neatsiejami. Visai kaip jūra ir dangus toli, anapus salelių.

Kol apie tai mąstė, galva suskilo į šipulius ir susiliejo su dangumi.

Ji suko rankas ir kojas dideliais lankais apie save, norėdama pajusti, kad yra. Paskui atsargiai atsistojo neprimindama pėdų.

Atsimerkusi ir pažvelgusi žemyn, sniege išvydo gulint angelą. Ten pat, kur jos gulėta. Sukūrė jį pati viena. Pagal savo paveikslą.

Kai apie angelą pasipasakojo Olinei, išgirdo, jog tai šventvagystė. Tik Viešpats galįs ką nors sukurti pagal savo paveikslą.

Ji neprieštaravo. Tačiau suprato, kad Olinė ne visada teisi.

Ji manė, kad Hana visuomet yra Hana. Tačiau tai buvo ne ji. Balzas kitoks. Ir drabužiai. Viena iš jų turėjo ne tokias tvirtas rankas. Ir kvėpėjo kaip niekas kitas Reinsnese.

Kartą, o tai turėjo būti po to, kai gavo pirmuosius batelius su sagutėmis, nes pamena savo žingsnių kaukšėjimą ant laiptų, prie salės lango stovėjo kita Hana. Ji slėpė veidą rankose.

Kai Karna norėjo ją paliesti, ji pasilenkė ir apkabino ją. Kvėpėjo aštriai ir saldžiai, skleisdama kažin kokius garsus. Veidas buvo šlapias.

Tuomet ji pirmą kartą pajuto tuštumą, kuri kartais apgaubia suaugusiuosius. Tuštuma galėdavo išblukinti sienų spalvas ir viską sušaldyti. Net jei kūrendavosi krosnis. Tai atsitikdavo, kai to mažiausiai tikėdavaisi.

Į kambarį įėjo tėtis ir viską dar labiau sugadino. Į ją nežiūrėjo, tik į kitą Haną. Persimainiusiu veidu jis tarė žodžius, kurie smigo į ją kaip į galvą. Keista, nes ji neprisiminė, ką jis kalbėjo.

Sušiugždėjo sijonai, ir skardus balsas pasakė kažką apie išvažiavimą.

Tada tėtis prisitraukė ją prie savęs. Jis turėjo kietas rankas, tad ji spurdėjo ir šaukė:

– Tu man ne tėtis, kai esi toks bjaurus!

Paskui ji nebesuprato, kas tikra, o kas – ne. Bet jis prispaudė ją prie savęs taip, jog skaudėjo, ir suriko palinkęs virš jos:

– Velniai rautų, aš esu tavo tėvas, bjauri mergiūkšte!

Taip Karna tapo kalta, kad Hana norėjo išvažiuoti. Kodėl, ji nežinojo.

Iš tiesų turbūt visą laiką žinojo, kad Hanos yra dvi. Mat Hana jau buvo išvažiavusi į Stranstedą su Isaku.

Hanos burna beveik visada būdavo pilna smeigtukų. Alsiai kvėpėdavo audeklų rietimai ir nebaigtos siūti suknelės, sukabinotos ant sienų.

Prieš kalbėdama ji turėdavo vieną po kito išsiimti smeigtukus iš burnos ir sukaišioti juos į juodą aksominį grybą. Šis buvo priveržtas prie stalo briaunos. Tvarkingai susmaigstyti smeigtukai žvilgėdavo lempos šviesoje.

Turėti Haną gerai, bet niekuomet negalėjai žinoti, ar turėsi ją visada. Todėl svarbu ją matyti visur, kur įmanoma. Pavyzdžiui, toje kitoje. Karnai neatrodė, jog tai blogai. Jos juk vis tiek išvažiuoja. Visi išplaukia garlaiviu savais keliais.

Pirmiausia išgirsdavai pūškavimą ir bildesį, paskui jis išnirdavo iš už vėliavos kalno ir sužviegdavo.

Tada prie garlaivio nusiirdavo Livianas iš krautuvės. Kai jūra banguodavo, valtelė nardydamo aukštyn žemyn ir atrodydamo baisiai vieniša. Kai būdavo ramu, ji plaukdavo prie didžiojo garlaivio lyg paukštis.

Kartais Livianas į krantą atplukdydavo ne tik ryšulių ir dėžių, bet ir niekada neregėtų žmonių. Kai jie ateidavo prie namo, ji beveik visada turėdavo išeiti ir pasisveikinti.

Ji iš akių suprasdavo, ar jie tikrai ją mato.

Kita Hana pamatė ją iškart, vos tik atvykusi. Matė ją beveik geriau nei tėtį.

Iš pradžių pasakė kažką, ko neįmanoma buvo suprasti, o tėtis irgi ėmė kalbėti taip pat. Kai visi ėjo nuo prielaukos, ji paėmė Karnai už rankos. Vis stabtelėdavo, žemai pasilenkdavo, kad ūgiu susilygintų su Karna, ir tardavo savo keistuosius žodžius.

Kita Hana neretai sušvelnindavo tėčio balsą. Ir po tos dienos, kai jis salėje bjauriai elgėsi. Galbūt labiausiai po tos dienos.

Kita Hana sėdėjo prie pianino.

Kvepėjo žole, ir užuolaidos buvo tokios baltos. Nei iš šio, nei iš to jos įsiverždavo į kambarį didžiuliu lanku. Po akimirkos vėl kabodavo tiesiai, ir galėdavai pamanyti, jog prisisapnavo.

Karna prigludo prie pat juodosios dėžės, norėdama pasiklaudyti, kaip kita Hana priverčia skambėti jos vidų.

Dvi basos pėdos padėtos ant pedalų. Kai mindavo, didieji kojų pirštai pakildavo į viršų. Jie atrodė blogi, nors nieko bloga nedarė. O gal bijojo? Kad niekas jų nepagautų?

Valandėlę ji visa skendėjo garsuose ir mąstė apie tai, kaip labai jie bijo, paskui išsižiojo ir kando.

Iš pradžių pianinas sudundėjo, kai kita Hana pabandė ištraukti pirštą. Paskui ji veidu paniro po klavišais. Žemyn galva. Plaukai beveik siekė grindis. Kaip užuolaida priešais.

Jie nebuvo tokie juodi kaip tikrosios Hanos. Bet vis tiek gražūs.

Pribėgo tėtis ir puolė barti, kam sutrukdžiusi groti. Suėmęs už kojų, norėjo ištraukti ją lauk.

– Palik ją ramybėje, – pasakė kita Hana ir sugrojo keletą baisiai piktų gaidų.

Bet ji nepyko. Tik juokėsi.

O tėtis prisėdo ant kėdutės šalia. Jie ilgai sėdėjo suglaudę galvas. Skleidė keistus garsus.

Karna atsisėdo ant grindų ir norėjo, kad ją pamatytų.

Bet jie nematė.

Tada ji išsitiesė ir abiem delnais paspaudė klavišus. Išėjo didelis gausmas. O jie vis vien jos nematė.

Tada jai išrėžė:

– Na, ir keliauk sau garlaiviu!

Tėtis supyko, bet kita Hana pasisodino ją ant kelių. Uždėjo piršteliu ant klavišų ir paspaudė savaisiais. Truputį skaudėjo.

– Na! Dabar tu mums paskambinsi, – pasakė kita Hana ir vėl paspaudė.

Tada iš pianino pasklido „Senelis Nojus“.

Kai kita Hana paleido jos rankas, Karna įsistebeilijo į klavišus ir ėmė spaudyti ten, kur, jos manymu, buvo melodija.

Ir „Senelis Nojus“ nuskambėjo dar kartą.

Svetainėje ant komodos stovėjo portretas vingriais rėmeliais. Jie sakė, kad čia jos mama.

– Čia mama Karna, kurios vardą gavai, – kalbėjo tėtis. – Ji mirė, kai tu gimei.

Girdėjo jį sakant lygiai tą patį daugybę kartų. Tai buvo tik garsas.

Panašus garsas jai tapo ir Kopenhaga. Ten miršta žmonės. Ir tai – jos kaltė. Nes jie sakydavo: „Kai tu gimei.“

Kartais prie komodos ji prisitraukdavo kėdę ir užsilpdavo, kad mama Karna ją pamatytų. Beveik visada tai būdavo vieno-
dai liūdna.

Kai tikroji Hana grįžo į Reinsnesą, ji jau žinojo, kad vėl išvyks į Stranstedą.

Isakas turėjo važiuoti kartu. Jis miegodavo kambarėlyje su Karna, nors buvo didesnis. Kai ant jos supykdamo, persikraustydavo išimtininkų trobon pas Stinę ir Tomą.

Isakas būdavo nieko sau, jei gerai nusiteikęs. Tačiau niekada nežinojai, kas jam gali šauti į galvą. Supykęs sakydavo, kad ji maža ir kvaila. Jai nepatikdavo. Bet nebūdavo ko daryti. Kartais ji iš nevilties spirdavo į kėdę arba, nuėjusi į arklidę, badydavo arklus žabu, kol tie imdavo žvengti. Žinoma, jei niekas nematydavo. Tačiau nuo to neką palengvėdavo.

Kartą ji griuvo, kai Isakas ant jos supyko. Visi subėgo. Ir Hana. Tada jis pabėgo į vasaros tvartą ir nesirodė visą popietę.

Hana apsistojo pietiniame erkeryje. Visam laikui, pasakė Olinė. Tai atrodė ilgas laikas. Galėjai tikėtis, jog truks bent iki Kalėdų.

Bet visi išvažiuodavo. Tėtis taip pat. Su savo didžiuoju daktaro krepšiu.

Kartą, kai su tėčiu velke gaudė menkes, ji ilgą laiką buvo paniurusi.

Paskui jam viską pasakė.

– Parsikviesk Haną namo, tada viskas bus gerai.

– Matai, ji turi gyventi Stranstede ir siūti.

Hana buvo vienintelė Karnos pažįstama moteris, pati nusprendusi, kad jai reikia būti kitur. Ji elgdavosi taip, kaip pati norėdavo, nekeldama dėl to triukšmo.

Stinė turėjo savo paaiškinimą, ji sakydavo:

– Hana daro, kas jai prie širdies.

Karnos supratimu, tai reiškė, kad jeigu Hana nori sėdėti Stranstede su smeigtukais burnoje, ji taip ir daro.

Šiaip nelengva žinoti, kas Hanai prie širdies. Kartais jai prie širdies būdavo Karna. Tačiau ne visada. Ir Isakas ne visada jai būdavo prie širdies.

Tada Olinė sakydavo:

– Berniukui labai reiktų tėvo.

Anksčiau Hana dažnai atvažiuodavo į Reinsnesą. Vakaraus su tėčiu pašėlusiai kvatodavo. Girdėdavosi net jos kambarėlyje.

Jie bandydavo nugalėti vienas kitą šaškėmis ir šachmatais. Tai tebuvo figūros ant lentos.

Kartą ji užlipo į antrojo aukšto koridorių, kai Hana stovėjo prie baltinių spintos, norėdama kažką paimti. Tada Karna pamatė, kad ir tėtis stovi šalia.

Jai pasirodė, kad jie prietemoj mušasi. Bet veikiausiai nesimušė. Kai pastebėjo ją, labai švelniai užkalbino. Abu vienu metu.

Ji gerai nebesusigaudė, ar tai buvo iki kitos Hanos, ar po jos. O gal ir iki, ir po.

Olinė sakydavo:

– Anksčiau Reinsnese buvo per daug moterų, dabar – perne-lyg mažai.

Karna puikiai suprato, kad taip yra dėl to, jog čia nebėra tikrosios Hanos.

Vieną giedrą dieną tėtis pasiėmė ją į valtį. Jie plaukė labai greitai. Viskas pasidarė taip lengva. Tada ji tarė:

– Aš nekalta, kad ji išvažiavo.

– Kas tau šovė į galvą? Žinoma, nekalta!

Pasakė tarsi į jūrą. Balsas buvo toks silpnas, jog trūkinėjo.

– Tai kas kaltas?

– Aš.

- Nes buvai negeras?
- Taip, nes buvau negeras!
- Ar ji sugrįš?
- Nežinau.
- Paprašyk ją.
- Taigi...
- Nenori?
- Ne taip lengva.
- Neturi kur jos padėti?

Tada jis susijuokė, nors ir labai liūdnas atrodė.

- Nežinau, ką pats toliau veiksiu...

Tada Karna išsigando, nes žinojo, apie ką jis galvoja. Išvažiuoti galvoja. Toli.

Tą dieną, kai tėtis atėjęs pasakė, jog turės savo kabinetą Stranstede, Karna nesuprato, kad jis ten ir nakvos.

Kai jis nepasirodė visą dieną, naktį ir negrįžo namo kitą vakarą, ji paklausė Olinę, kur tėtis miega.

- Miega kambarėlyje šalia kabineto Stranstede.

- Tėtis turi man paduoti valgyt, – sušuko ji.

Jos pasakė, jog neįmanoma. Taigi neliko prasmės valgyti.

Dvi dienas Olinė, Stinė ir tarnaitės veltui bandė jai įsiūlyti maisto. Kai galiausiai Olinė grasindama sušėrė jai košę, Karna išvėmė ją atgal tiesiai ant stalo.

Jos vis tiek neatlyžo ir nedavė jai ramybės. Tada ji užsilipo ant virtuvės spintelės ir stebeilijo į vakarėjančią saulę, kol ją nusinešė jūros gausmas.

Laukuose ir paplūdimyje Stinė buvo pristačiusi dėžių. Ten gagos tupėdavo ant kiaušinių, iš kurių turėdavo išsiristi jaunikliai.

Kai praėjo daugiau dienų, nei Karna įstengė suskaičiuoti, o tėtis vis dar nesirodė, ji nuėjo prie dėžių ir išbaidė gagas. Paskui kojomis ėmė traiškyti kiaušinius. Ne vieną ar du. Daugybę.

Iš kai kurių pasidarė tik šlykšti košė. Kituose buvo nageliai, snapai ir melsva odelė. Ji atidžiai juos ištyrinėjo pagaliuku.

Ten ją surado Tomas. Baisiai perpyko ir nutempė pas Stinę.

– Tėtis, tėtis! Jis turi grįžti! – stūgavo ji trepsėdama.

Buvo taip išsigandusi, jog dantys nevalingai kaleno.

Stinė pasielgė taip, kaip niekas nesitikėjo. Pasisodino ją ant kelių ir tarė:

– Vargšė mergaitė!

Tada ji pasruvo. Viršuje ir apačioje. Atsipeikėjo su mediniu pagaliuku burnoje. Suprakaitavusi ir krečiama šalčio ant mieg-suolio išimtininkų troboje.

Kalbėdama „Tėve mūsų“, Stinė jai rišo ant riešo pilką vilnonį siūlą.

Siūlo turinti niekada nepamesti. Niekada.

Taip Viešpaties Dovaną būsią lengviau nešioti. Ir ji nesusikandžios liežuvio.

Dovana buvo ne siūlas, o nuomaris.

Ji sėdėjo Stinei ant kelių ir piešė negyvus gagos jauniklius. Siaubingai raudonus ir mėlynus. Galės pastatyti piešinį ant komodos svetainėje šalia mirusios Karnos. Tada jie nebus vieni.

Stinė jai dainavo apie laisvus paukščius, kurie tamsią naktį pakyla aukštai į dangų ir dalija mažoms mergaitėms pūkinės antklodes.

Kitą dieną tėtis grįžo namo. Sužinojęs apie gagas ir priepuolį, jis pasakė, kad būtų geriausia, jei Karna vyktų kartu į Stranstedą, kai jam ten reikės.

Olinė ir kitos moterys pasibaisėjo tokiu suaugusio žmogaus neišmanymu.

– Kartu atplaukėme iš Kopenhagos į Reinsnesą, galime kartu važiuoti ir į Stranstedą. Galėtume nusisamdyti namų tvarkytoją, – kalbėjo jis.

– Mes plauksime ir susirasime kokią nors Haną, – tarė Karna. Kambaryje stėjo tylą.

Tačiau ji neišvažiavo su tėčiu ir nenakvojo Stranstede. Kai paklausdavo, jai būdavo atsakoma, kad pirmiausia jam reikia uždirbti pinigų, kad galėtų išsinuomoti būstą ir nusisamdyti auklę.

Kol kas jai teko susitaikyti, jog tarpais jis likdavo nakvoti Stranstede.

Kai tėčio nebūdavo ištisas dienas, ji susitraukdavo ir sunykdamavo. Arba ją pasigaudavo jūros gausmas.

Kartais, kai jai labai reikėdavo, pajusdavo, kaip mama Karna išei-na iš portreto ir ją paliečia. Ne taip, jog būtum visai tuo tikra. Ir niekada, kai kas nors matydavo. Dažniausiai jūros gausme. Kad Karna rastų kelią namo.

Kartą supykusi ant tėčio, nes jam reikėjo pas ligonius, ji išrėžė, kad jis kvailas, jei mano, jog turėti mamą, stovinčią už stiklo ant komodos, yra kažkas nuostabaus.

Jis jai pritarė. Bet niekas dėl to nepasikeitė.

Niekas kitas nevažinėjo su dideliu juodu krepšiu, pilnu rudų buteliukų ir baltų it kreida atraižų, ir nesėdėjo prie stiklinės spintos gydymas žmones.

Tačiau jis priklausė tik jai.

Ji suprato, kad moterys jam patinka labiau nei vyrai. Kažkaip kitaip į jas žiūrėdavo. Kitokiu balsu kalbėdavo. Jos atvykdavo į Reinsnesą, kai žinodavo, kad daktaras namie.

Jai neatrodė, kad visos labai sirgtų. Ilgai neužsibūdavo.

Jis pradėjo ją imti su savimi pas ligonius, kai būdavo geras oras. Ji galėdavo valandų valandas sėdėti ir saugoti valtį, kol jis vaikščioja po namus. Žinojo, kad jis visada ką nors paprašo ją prižiūrėti. Bet ji retai juos matydavo.

Vienoje sodyboje testovėjo trobelė ir žeminė.

Kai ji paklausė, kodėl tie žmonės neturi daugiau trobesių, jis atsakė:

– Trobesius pastatyti daug kainuoja.

– Tai kodėl Reinsnese mes jų tiek turime?

– Reinsneso šeiminkai senais laikais buvo turtingi.

– Kodėl tu nesi toks turtingas, kad Stransteде galėtume pasistatyti namą?

– Todėl, kad nemoku tinkamai elgtis su pinigais. Bet tu mokėsi, būsi kaip Dina.

– Kodėl Dina ne Reinsnese?

– Ji panoro pasižvalgyti po pasaulį.

– Kada baigs žvalgytis?

– Nežinau.

– Reinsnese per mažai moterų. Ar gali paprašyti ją grįžti?

– Jau prašiau.

– Vadinasi, per mažai prašei!

– Galbūt, – tarė jis.

– Ar ji gera?

Jis pagalvojo ir pats sau šyptelėjo.

– Ne visiems. Man ji nebuvo bloga. Tačiau griežta.

– Man irgi?

– Ne, nemanau.

– Tada gali dar kartą ją paprašyti.

– Pabandysiu. Galėtum nusiųsti jai piešinį.

– Su negyvais gagiukais?

– Ne, su gyvais.

– Negyvų spalvos gražesnės, – pareiškė ji.

Tada jam reikėjo pakreipti burę. Ji turėjo sėdėti ramiai ir nekalbėti. Tačiau kai jis baigė, ji jau buvo sugalvojusi, ką sakys.

– Man atrodo, jūs nebuvote jai geri, todėl ji turėjo išvažiuoti.

– Iš kur ištraukei?

– Aš taip manau.

– Ir kas gi tas piktadarys?

– Nežinau.

– Kai kas tiesiog negali neišvažiuoti, – pasakė jis.

– Ir tu negali?

– Galbūt.

– Bet tu neišvažiuosi!

Jis ne iškart atsakė.

Įkvėpdama krūtinėje pajuto stiklo šukeles.

Žvelgdama į jūrą jis tarė:

– Perspėsiu tave iš anksto.

Tada ji atsistojo, abiem rankom čiupo didelį akmenį, kurį jie naudojo kaip balastą, ir jau norėjo šokti už borto į jūros šniokštimą.

Valtis vos neapsivertė, kai jis puolė į priekį jos sugauti. Šlykščiai keikdamasis ir baisiai įpykęs.

Valtis nukrypo nuo kurso, kai jis paleido vairą. Praėjo visa amžinybė, kol vėl pavyko burėmis pagauti vėją.

– Tu negeras, kai pyksti, – pasakė ji.

– O tu negera, kai nori šokti į jūrą. – Ir po kurio laiko: – At-eik, atsisėsk prie manęs!

Ji nušliaužė į valties galą ir prisiglaudė prie jo. Tada pajuto širdį.

– Tėti, tavo širdis nori iššokti.

– Ji išsigando, kad gali tave prarasti. Bet dabar mudu vairuojame drauge.

Ji linktelėjo.

Aplink buvo neįprastai tylu. Net kai ji šlapinosi, beveik nesigirdėjo nė garso.

Ji nesiavė šlepečių, gulinčių po lova, nors grindys buvo šaltos. Tik nustūmė puodą į palovį ir įsiklausė į miegančius namus. Lango pilkuma sklaidėsi po visą kambarį. Net jūra buvo rami.

Ji atidarė virtuvės duris ir galustalėje išvydo Olinės figūrą. Sėdėjo prie kavos puodelio. Skruostą pasidėjusi ant rankos. Šlepečių galai po stalu žiūrėjo į skirtingas puses.

Karna artinosi įkypai iš už nugaros, norėdama pamatyti, ką Olinė taip įdėmiai apžiūrinėja net pasidėjusi ant stalo galvą.

Apkabino ją ir pabandė pamatyti, ką mato Olinė. Tačiau ten nebuvo nieko neįprasta. Ant stalo netgi paukštelis netupėjo.

Ryto saulė dar nebuvo pasiekusi šulinio dangčio, o samdinukas neišleidęs laukan vištų. Žolė aplink karvelidę buvo sidabriška nuo nakties lietaus, o paukščiai, gyvenantys alėjoje, tylėjo. Galbūt dar naktis?

Ji atsirėmė į Olinę ir norėjo užsiropšti jai ant kelių.

Tada kažkas pasidarė. Olinė išsitiesė kaip skudurinė lėlė. Veidą ir liemenį pasiguldė ant stalo. Visa suglebusi. Tarsi vis dar miegotų.

Karna neatlyžo nuo jos, vis baksnojo. Tačiau Olinė nepažvelgė į ją. Ji dar kartą bakstelėjo. Kaip visada, kai Karna bakstelėdavo pirštu, įsiduobė duobutė.

Tada vėl kažkas pasidarė. Kilo daug triukšmo, kai Olinė išsitiesė ir nušliuozė nuo savo kėdutės. Rankos virš galvos, nė nebandė įsitverti. Rodės, lyg kas būtų keletą kartų pliaukštelėjęs per didelę duonos tešlą.

Kai galva trinktelėjo į grindis, subarškėjo lango stiklai ir puodeliai ant stalo.

Olinė nekreipė dėmesio. Tiesiog liko gulėti. Plona žila kasa išsileido. Gulėjo kaip šluotelė, apsukta baltu siūlu.

Viena ranka atsivertė delnu į viršų. Tarsi tikėdamasi ko nors gauti.

Karna jai padavė sviestinį riestainį iš lėkštės ant stalo ir atsi-stojo šalia.

Bet Olinė kaip reikiant jo nepaėmė. Tik spoksojo į ją iš apa-čios. Svetimu žvilgsniu ir pravira burna. Veidas pasidarė perne-lyg ryškus.

Karnai ėmė stuksėti širdis. Iš pradžių šiaip greitai. Paskui ėmė kalti. Kalė ir kalė. Kojos nebenorėjo laikyti, tad ji atsigulė šalia Olinės. Nežinojo, kiek taip išbuvo.

Galiausiai įstengė pakelti ranką ir uždėti Olinei ant krūtinės.

Tada pajuto tylą. Ji buvo neaprėpiama kaip dangus. Gal net didesnė už jūros gausmą.